

IM 35 (3-4) 2004.

IZ DOKUMENTACIJSKIH FONDOVA MDC-a
FROM MDC's DOCUMENTATION HOLDINGS

sl. 1. Mirko Bulat u svojoj bivšoj radnoj sobi u Muzeju Slavonije Osijek
Fototeka MDC-a; snimila: Jozefina Dautbegović; snimljeno: 21. listopada 2004.

IZ PERSONALNOG ARHIVA MDC-A: MIRKO BULAT

JOZEFINA DAUTBEGOVIĆ ■ Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

Gospodina Mirka Bulata prije razgovora za ovu rubriku nisam osobno poznavala, ali kada sam ga prvi put nazvala, objasnila o čemu je riječ i rekla kako želim dogovoriti intervju, bez posebnog je nagovaranja pristao i učinilo mi se kako se obradovao.

S Mirkom Bulatom sam razgovarala 21. listopada 2004. Razgovor smo vodili u njegovoj bivšoj radnoj sobi u Muzeju Slavonije Osijek. Na zakazani je sastanak došao desetak minuta ranije, svježe obrijan, u sivom odijelu ispod kojega je imao sivi prsluk i bijelu košulju s kravatom. Onižeg rasta, guste, valovite, prosijede kosom koja je bila "u tonu" s odijelom koje je nosio. Činilo mi se kako i unatoč tolikim godinama iskustva, komunikacije i rada u muzeju ipak ima određenu dozu treme, prije bih rekla profesionalnog uzbuđenja, ne zbog samog intervjua, koliko zbog nelagode što će govoriti kao zaslužni muzealac. Skroman i samozatajan, kakav je po pričanju kolega oduvijek bio, u razgovoru je nastojao "opravdati" taj izbor i govoriti što više o radu u muzeju.

O sebi, svome životu, školovanju, svojoj obitelji, djetinjstvu, nije govorio puno, čini mi se i premalo. O njegovoj se biografiji više moglo saznati iz upitnika (koji popunjavaju svi zaslužni muzealci) nego iz razgovora s njime. Rodio se u Osijeku 1931. godine, u građanskoj obitelji, završio Filozofski fakultet u Zagrebu (arheologiju), u mirovinu je otišao u zvanju višeg kustosa Arheološkog odjela Muzeja Slavonije Osijek u kojemu je proveo sav svoj radni vijek. Za svoj rad nagrađen je Nagradom Grada Osijeka.

Nakon obavljenog intervjua, kada sam prikupljala unaprijed dogovoren arhivski materijal za registar gospodina Bulata u Personalnom arhivu i zatražila njegovu bibliografiju, pokazao mi je oveću, debelu bilježnicu u kojoj su na nalijepljenim listovima, pisanim pisaćim strojem, bili njegovi vrlo opsežni i respektabilni bibliografski podaci, ali u jednom primjerk. Zamolila sam ga da mi bilježnicu kopira i naknadno pošalje s ostalim materijalom.

Fotokopija te bilježnice sada se nalazi u njegovu registru, u Personalnom arhivu MDC-a.

U ovom broju časopisa *Informatica museologica* objavljujemo radnu verziju bibliografije koju je izradio gospodin Mirko Bulat.

J. D.: Pozdravljam vas u ime MDC-a i u svoje osobno te za Personalni arhiv MDC-a želim porazgovarati s Vama danas, 21. listopada 2004. u Vašoj bivšoj radnoj sobi, u zgradi Muzeja Slavonije Osijek.

M. B.: Na bivšem Partizanskom trgu, a sada Trgu Sv.Trojstva.

J.D.: Kažite mi kako se vi danas osjećate u svojoj bivšoj sobi?

M. B.: Ništa drukčije, kao obično.

J. D.: Imate li osjećaj da niste ni odlazili?

M. B.: To ne mogu reći jer je sad sve drugačije, kolegica Jasna je tu nakupila brda literature i registratora.

J. D.: Toga nije bilo u vaše vrijeme?

M. B.: Pa bilo je, ali ne toliko puno. Ona je imala bolju i suvremeniju literaturu koju ja nisam mogao imati. Inače znam da je i ona u istim problemima kao i ja, neki dan mi je rekla da vodi iskopavanja na nekoliko mjesta i nije stigla ni pospremiti ovo još od lani, jednostavno je prezauzeta. To je problem. Nas arheologa je premalo. Sad imamo dvije kolegice - Jasnu, koja vodi prapovijest i Slavicu, koja vodi antiku. Kada sam počeo raditi ja sam vodio i prapovijest, i antiku, i srednji vijek. Bili su tu tada starije kolege dr. Pinterović, koja mi je pomagala, pa prof. Spajić, koji je vodio istraživanja na latenskoj nekropoli, keltskoj nekropoli u Donjem gradu, i tako. Uglavnom, dijelili su posao tako da se dr. Pinterović bavila antikom, a prof. Spajić Keltima, a ja sam imao sve ostalo, i još sam uz to često išao na teren.

J. D.: Da se mi malo vratimo na sam početak. Gdje ste rodili i iz kakve obitelji potječete?

M. B.: Rođen sam u Osijeku. Potječem iz obrtničke obitelji, otac mi je imao autotaksi. On je rođen u Đakovu i onda se sa suprugom, također Đakovčankom, preselio u Osijek. Tu su živjeli najprije u Dubrovačkoj 68, to je u Gornjem gradu, ondje sam se rodio, a onda su kupili kuću u Cetinjskoj, koja više ne postoji jer je srušena.

J. D.: Jeste li jedinac?

M. B.: Ne, imam još dva brata. Oba su mlađa. Najstariji, Vlado, završio je elektrotehniku i odselio u Kanadu sa supru-

gom i sad je u Torontu. Drugi je Stanko, on je liječnik tu u Osijeku. Baš kao što narod kaže: tri brata, dva pametna, a treći profesor.

J. D.: Kako vam je prošlo djetinjstvo u Osijeku?

M. B.: U Cetinjskoj smo bili do 1940. Onda su moji kupili kuću u Ilirskoj 28, tu još ima nešto ostataka od nje, to je bila stara kuća, od *čerpiča*, pokrivena trskom. Kad smo mi u nju uselili, još je u sredini bilo ognjište. Pokraj nje je bila zidana štala koju su moji dali preurediti u stambenu zgradu. Onda je počeo rat, ali ja se puno toga sjećam iz tog vremena...

J. D.: Kako ste se odlučili za Filozofski fakultet i arheologiju?

M. B.: Vrlo rano, od gimnazije, zanimala me povijest i biologija, onda sam se ipak nekako odlučio za povijest, odnosno arheologiju, tako da mi je to postala struka. Rano sam se time počeo baviti, čitao literaturu, i tako...

J. D.: Što su vam rekli roditelji kad ste im priopćili da ste se odlučili za arheologiju, jesu li bili zadovoljni?

M. B.: Nisu se u to uplitali, ja sam sâm odlučio.

J. D.: Sav svoj radni vijek proveli ste u Muzeju Slavonije Osijek. Kako ste doživljavali svoje prve radne dane, svoje odlaske na teren, kako ste se osjećali kao mladi arheolog, možete li se toga sjetiti?

M. B.: Ne znam, teško je to prepričati. S nama su išli stariji stručnjaci - dr. Pinterović, prof. Malbaša, prof. Spajić i kolegica Zdenka Lechner. Oni su bili vrlo ugledni, a ja sam bio mlad i početnik. Nosio sam im stolce, obavljao sve poslove... Bio sam bijesan što sam najmlađi, ali tako je to bilo - uvijek je mladi morao biti na usluzi starijima.

J. D.: Sjećate li se nekog posebnog arheološkog nalaza koji vam je donio mnogo radosti ili mnogo muke?

M. B.: Jedan od takvih nalaza bio je bakreni nadžak s punom drškom. Zapravo ga nisam pronašao ja nego jedan moj kolega. Težak je 18 kilograma, nađen je ondje gdje je danas Poljoprivredni fakultet, iza Juga 2, prema Tenju. Muzej je već imao i bakrenih sjekira, pa sam ja taj nalaz obradio i objavio u *Osječkome zborniku* br. 8, 1960. To su bili predmeti zahvaljujući kojima su mi mnoge stvari o bakrenom dobu postale jasne. Poslije je bakrenodobne nalaze u Jugoslaviji obrađivao i Jovanović, koji je naveo i taj moj rad te naše obrađene primjerke. Bilo je u nas dosta takvih nalaza.

J. D.: Gdje su bila najveća arheološka nalazišta u Slavoniji, kamo ste vi odlazili na teren?

M. B.: Najveće je sama Mursa, osječki Donji grad. Nakon odlaska Turaka bilo je to naselje na dravskome otoku, preko puta Donjega grada. Mursa je tada bila kao kakav brežuljak koji je bio napušten. Tu su nekad navraćali pastiri. Kad sam došao onamo, najprije sam upoznao teren, materijale i ostalo u Tvrdi. Onda sam se morao pretežito baviti Mursom jer je ona bila najveći problem.

Taj je teren bio vrlo problematičan - ipak se mnogo toga našlo. Tamo smo imali nekoliko klasičnih iskopavanja i mogli nešto naći. Samo, tako je bilo u nas: tek ste nešto napravili, ne ni do kraja, već ste morali na neki drugi teren, tako da ja nikad ništa nisam uspio završiti kako treba, uvijek sam mislio da ću to dovršiti kasnije...

J. D.: Jesu li građani donosili u Muzej svoje slučajne nalaze?

M. B.: Imao sam dva starija suradnika. Prvi je bio Đorđe Radanović, bivši sudac. On je skupljao takav materijal. Prije nego sam ja došao građani su već surađivali s prof. Spajićem i dr. Pinterović. Ima jedna šaljiva zgoda. Radanović je bio kod nalaza nekoga groba u Donjem gradu, pa je pokupio ono što je bilo zanimljivije i bolje i rekao: *Sad ovo drugo odnesite u Muzej*. No, mi smo poslije ipak dobili dio njegove zbirke.

Drugi je bio profesor Ivan Mužnaj. Bio je rodom iz Sekelja, pripadnik mađarske manjine u Rumunjskoj, a inače je bio slikar. On je također imao zbirku nalaza. Stanovao je u Donjem gradu, javljao za neke nalaze. Jedan vrlo važan nalaz potjecao je s područja bolničke kuhinje. Ondje je nađen jedan kamen s natpisom. On je to javio, pa sam ga ja dao dopremiti u Muzej. To je vrlo zanimljiv spomenik na kojemu se spominju neki cibalićanski i mursanski dužnosnici. Naša je nesreća to što su ti spomenici koji su nađeni većinom oštećeni i odbijeni. Primjerice, na tom spomeniku nedostaje barem nekoliko slova da bi se mogao jasnije razumjeti, ali iz ovoga - iako jedva čitljivoga, vidi se da je riječ o Cibalićanima i Mursanima, tj. Osječanima i Vinkovčanima, koji su jedni s drugima bili u dobrim odnosima. Septimir Sever došao je na vlast uz njihovu pomoć. Uglavnom, on je Cibalama dao gradsko pravo, kao i još nekim drugim gradovima, tako da su Mursani i Cibalićani postali ono što su bili pretorijanci u Rimu početkom 3. stoljeća.

sl.2. Mirko Bulat u Muzeju Slavonije Osijeku snimljen u vrijeme razgovora za Personalni arhiv MDC-a
Fototeka MDC-a; snimila: Jozefina Dautbegović; snimljeno: 21. listopada 2004.

sl.3. Mirko Bulat u Ohridu
Snimljeno: 10. VI. 1960.

sl.4. Članovi podružnice Muzejskog društva
Hrvatske, Osijek, ispred stare zgrade Iločkog
muzeja u dvorcu Brnjaković, 10. X. 1960.

J. D.: Jeste li surađivali s drugim muzejima, npr. s Gradskim muzejom Vukovar? Jeste li imali nekih zajedničkih izlaza-
ka na teren ili ...?

M. B.: Pa, s njima baš ne, ali zajednička iskopavanja, koliko se sjećam, imali smo s Požeškim muzejom. Primjerice, na nekropoli u Tekiću, koja se i dalje iskopava, to sada radi kolegica Dubravka Sokač iz Požege. Inače, imali smo vrlo aktivnu Slavonsku podružnicu Muzejskoga društva.

Kad sam ja došao, u njoj su djelovali vrlo ugledni prof. Malbaša, dr. Pinterović, Kuzmić u Valpovu, msgr. Sokol u Đakovu, koji je vodio Dijecezanski muzej, kao i prof. Meštrović u Iloku. On je bio vrlo zanimljiv. Imao je oko 90 godina, a još uvijek je kopao svoj vinograd. Njegov je muzej bio pravi narodni muzej: sve je bilo otvoreno, tko god je htio mogao je ući, pogledati što je htio i vratiti se. Bio je stalno otvoren. On bi ujutro došao, otključao, malo pregledao i otišao kopati vinograd...

J. D.: Kad sada razmišljate o svome radu, što biste mogli navesti kao svoje najveće ostvarenje? Postoji li nešto čime ste osobito zadovoljni i što biste mogli nazvati svojim životnim djelom?

M. B.: Nešto posebno ne bih mogao izdvojiti, jer zapravo ništa nisam završio onako kako sam htio zato što sam stalno išao na teren, radio kontinuirano...

J. D.: Mislila sam na neku izložbu ili neki postav koji ste radili.

M. B.: Pa, recimo, bio je to jedan postav oko 1987., koliko se sjećam. U jednom *Glasniku slavonskih muzeja* opisao sam baš taj postav. Da, bilo je to u vrijeme kad je Nikola Kosanović bio direktor. U povodu proslave 100. godišnjice postojanja Muzeja dao je urediti ovu zgradu. Prije toga u Muzeju su bili podovi od dasaka, pa onda peći, tj. kamini, ložilo se ugljenom. Kosanović je dao uvesti centralno grijanje, sve popločiti i urediti. Imali smo neke privremene postave, a onda negdje 1987. malo ozbiljniji posao.

Samo, problem je to što su te prostorije vrlo malene i nisu baš prikladne. U vrlo malim prostorijama bilo je teško bilo što napraviti. Ipak sam nekako uspio postaviti Arheološki odjel od prapovijesti do antike i ranoga srednjeg vijeka. Uglavnom, nastojao sam da taj postav bude izveden po pravilima struke.

Zapravo, prof. Buntak bio je moj uzor. On je napravio, prvi na ovom prostoru, muzej s tematskim postavom. To je bilo u drugoj zgradi, u Gornjem gradu, i to je vrlo kratko trajalo, jer se 1941. sve moralo spremati u podrum, a poslije je sve prebačeno ovamo, u ovu zgradu. Ova je zgrada najprije bila zgrada Komorske uprave, približno do 1945. Onda je ovaj prostor napušten... Našao sam poslije u zapisnicima Društva Murse kako je zapravo on predlagao i tražio neke druge zgrade za muzej negdje u Gornjem gradu ili zgradu Poglavarstva. Tako je Muzej uselio u zgradu Poglavarstva, a to je sada veliki problem. Sadašnji ravnatelj, gospodin Radić stvarno je puno uložio, kao i Kosanović prije njega, uredio je tu zgradu i sad bi je bilo teško napustiti...

J. D.: Vidjela sam u arhivskim spisima da ste vi muzealci mnogo međusobno komunicirali, da ste se često dopisivali, putovali zajedno, išli na ekskurzije, stručna putovanja...

Možete li se sjetiti nekih koja su vam ostala u izrazito lijepoj uspomeni?

M. B.: Među posljednjim putovanjima bilo je ono u Veneciju. Ondje je bio neki kongres, skupština pokrajine Veneto, na kojoj je organiziran znanstveni skup s temom o Panoniji i Podunavlju. Pozvali su i mene. Bio sam s prof. Zaninovićem, prof. Rendićem i još nekima iz Hrvatske. Održao sam i jedno predavanje o Mursi koje je objavljeno u jednom njihovom časopisu.

J. D.: Budući da je Osijek blizu Mađarske, jeste li možda ostvarili kakvu suradnju s mađarskim muzejima? Jeste li imali neke zajedničke izložbe i sl.?

M. B.: Ne, izložbe nismo. U Pečuhu smo bili u njihovu muzeju. Muzej mi se jako svidio, kao i tamošnja organizacija.

Imali su središnji muzej u jednoj poslovnoj zgradi, dvadeset muzeja po gradu Pečuhu i još pedeset u baranjskim mjestima, gdje su imali, recimo, samo neku muzejsku izložbu. Imali su i Arheološki muzej u Pečuhu, u kojemu je moj kolega imao odlične uvjete za rad. Dužnost jednog od kolega arheologa bila je isključivo proučavanje literature i pisanje. Dobivao je na svoj radni stol gotov materijal - sve je bilo gotovo jer su imali preparatorske radionice, za keramiku, za metal. Također je dobivao već inventiran materijal. A ja sam sve to morao obaviti sam, od iskopavanja, do pranja keramike, sastavljanja nekih dijelova, inventiranja - sve sam. A on je sve dobivao gotovo! Kustosi su imali plaćen šestomjesečni boravak u Njemačkoj da uče jezik, a svake su godine išli na dva-tri tjedna u Budimpeštu na tečajeve engleskoga.

J. D.: Na kakve ste još poteškoće nailazili u radu, čega vam je najviše nedostajalo?

M. B.: Pa, najviše mi je nedostajalo literature. Do 1914. prof. Celestin, koji je bio iz okolice Zagreba, došao je živjeti u Osijek i tu je živio od 1893. Kao profesor grčkoga i latinskoga u gimnaziji bio je nadobudan skupljač. O svemu je vodio vrlo opsežnu dokumentaciju.

Tu sam informaciju pročitao u njegovim popisima otkupa. Tako je bilo do 1910. Od njega imamo 500 darova, uglavnom novca. Za vrijeme gradnje donjogradske kasarne, oko 1825., izborio se za to da se radnicima zabrani uzimati nalaze s terena, tako da je skupio velik broj predmeta.

J. D.: Je li što dospjelo u Muzej?

M. B.: Jest. Ali je Muzej tada bio u neodgovarajućim prostorijama.

J. D.: Je li u vaše vrijeme bilo kakvih otkupa?

M. B.: Malo, uglavnom su to bile donacije. Ja sam i napisao jedan rad o tim donacijama, darovima. Samo su mi ga tako skratili da ga ja gotovo više ne bih ni priznao kao svoj rad. Htio sam reći da sam znao kako je društvo Mursa (to je bilo prije 1940.) imalo plan napraviti jednu izložbu spomeničkih nalaza iz privatnih zbirki. Čak su napravili popis od 400 ljudi koji imaju različite zanimljive predmete. Nažalost, taj se popis nije sačuvao. E, onda smo mi odlučili napraviti ono što oni nisu uspjeli. Priredili smo izložbu tih darova.

J. D.: Kad je to bilo?

M. B.: Pa baš točno ne znam...Zaboravio sam koje je godine bila ta izložba. Nažalost, ni ja nemam popis tih donacija.

J. D.: Koliko je bilo zanimanje publike za vaše izložbe?

M. B.: Arheologija je imala slijed, ali neki su odjeli bili povremeno zatvoreni. Recimo, numizmatika se nije mogla izlagati, mogli smo postaviti samo jednu malu vitrinicu... par novčića.

J. D.: Niste imali vitrina, tj. novca da ih nabavite ili niste imali dovoljno izložaka?

M. B.: I to, nismo imali ni dovoljno vitrina. Imali smo nekakve stare, dali smo napraviti i postamente. Ali to je sve bilo otvoreno, nisu bile zatvorene; koliko god smo nastojali - to su bile neke skromne izložbe. Kad smo bili u Pečuhu, vidjeli smo njihove moderne vitrine, pa smo napravili nove. Tadašnji direktor Nikola Kosanović dao je urediti izložbenu dvoranu. Uređen je jedan povezani prostor jer je zgrada kvadratična.

J. D.: Koja je osoba na vas osobno najviše utjecala, za koga biste mogli reći da je bio čovjek od kojega ste mnogo toga mogli naučiti?

M. B.: To je dr. Pinterović. Ona mi je bila i uzor i mentorica. Dakle, kad sam došao u Muzej Slavonije Osijek, ona je vodila arheologiju. Zapravo, započela je kao volonter 1942., ako se ne varam, a poslije je postala direktorica. Jako je puno radila. U njezino vrijeme osnovana je Komisija za zaštitu spomenika kulture u kojoj je bila Anđela Horvat i još neki. Ta je komisija obilazila dvorce u Slavoniji, pa su ono što je ostalo sačuvano u njima prebacivali u Muzej, tako da je naš Odjel umjetničkog obrta bio obogaćen, između ostaloga, i vrijednim namještajem. Uglavnom su spasili ono što se moglo spasiti.

J. D.: Što je prema vašemu mišljenju najvažnije u muzejskom poslu, u radu jednoga arheologa? Što vam je u vašoj struci prvo, što drugo, a što treće?

M. B.: Mislim da bi prvo ipak trebalo biti inventiranje. To je zapravo prava obrada materijala, to bi trebalo biti prvo. To ste čuli, moj kolega u Pečuhu dobivao je već sve gotovo, inventirano, ali u nas je trebalo sve obaviti sam. Najprije inventirati, a onda obraditi koliko se moglo s tih iskopavanja i iz tih prijašnjih grupa nalaza, te pisati o tome i objaviti. Bitno je da se ipak javnost upozna s tim.

J. D.: Vjerojatno pratite i literaturu. Kad usporedite sadašnje vrijeme s vašim vremenom - je li se više pisalo i objavljivalo onda ili danas?

M. B.: Ne znam što bih rekao. Mi smo izdavali *Osječki zbornik* i to sve je bilo objavljivano, a sad su neke nove prilike, ja se više ne bih bavio time. Mislim da moram povući granicu jer jednostavno preko neke granice nije moguće prijeći. To ne vrijedi samo za pojedinu osobu, nego i svaka generacija ima svoje granice i ne želim se petljati u te poslove. Želim samo ono što ja mogu, što sam započeo, a nisam uspio dovršiti jer sam svaki dan morao ići na teren. Bilo je dana kad sam od šest ujutro do šest navečer bio na terenu, i kad sam se vratio kući, bio sam mrtav umoran, nisam mogao ni večerati, samo sam se složio u postelju. . . . Onda opet ujutro od šest, i tako... Ostalo je dosta neobrađene građe što mi je veoma žao. Nastojim to koliko-toliko završiti...

J. D.: Osim toga, čime se sada bavite? Vi ste u mirovini, ali ste još uvijek aktivni, dolazite u Muzej...

M. B.: Upravo sam napisao jedan članak o antičkoj vodoopskrbi u Slavoniji i predao ga za novi *Osječki zbornik*. Htio sam da bude opširan, mislio sam da ću moći nešto više otkriti, ali sam se onda razočarao - ipak u nas nije bilo akvedukata. Prije toga sam napisao jedan članak o antičkome vinarstvu u Slavoniji. Sad mi je osobno žao što je uveden ovaj zakon o nula promila alkohola. Tim će se zakonom upropastiti vinarstvo, vinogradarstvo i turizam u nas. To govorim zato što sam dugo proučavao tu problematiku i znam da je vinogradarstvo uvijek bila bitna grana našega gospodarstva.

J. D.: Da vam sad netko kaže: Gospodine Bulat, napravite malu izložbu, što biste odabrali kao okosnicu, kao priču, što biste željeli pokazati?

M. B.: Ne znam. Možda osječku *terru sigillatu*. Bivio sam se *terrom sigillatom*, ali ni to, nažalost, nisam završio, jer nisam imao dovoljno prave literature. Dosta sam toga prikupio, čak sam pretjerivao s tim skupljanjem građe. To je ono što me spriječilo da neke stvari dovršim. Možda...jer *terra sigillata* je u Mursi bila jako obilna. Najprije je nastala u srednjoj Italiji, pa su se onda majstori preselili u sjevernu Italiju. Mogli su birati hoće li iz sjeverne Italije otići desno ili lijevo. Desno su naišli na brda i na razbojnice u brdima. Morali su zapregom voziti tu robu, a preko tih brda, bez putova, gdje su na svakom koraku vrebali razbojnici to nisu mogli, a nije bilo ni pogodne zemlje za izradu. Lijevo im je bila Galija, današnja Francuska, koja je bila velika, plodna, puna šuma i odgovarajuće gline za izradu, puna dobrih majstora i dobro tržište. Odabrali su južnu Galiju, zatim su se širili dalje u srednju Galiju, istočnu Galiju... Kad se rimska država proširila do Dunava, Vespazijan je organizirao flotu: pristaništa i ratnu flotu koja je branila trgovačke brodove, pa su mogli voziti robu. Išli su prema limesu... Glavni kupci bili su rimski vojnici i italjski kolonisti u gradovima uz limes.

Tako su zapravo doseljavali sve bliže tržištu. A u nas je veliki centar *sigillate* Ptuj. Robu koja je išla dalje Dunavom dobivali smo iz više središta, ne samo iz jednoga - i Dunavom, ali i iz sjeverne Italije. Recimo, tu su u Akvintumu domaći majstori osnovali svoje panonske radionice... Čini se da je njihova "ispostava" bila i u Mursi. Kako su selili prema Panoniji, osnovali su radionice u Vestendorfu, Porfendorfu i Akvintumu. Za neke se radionice i ne zna gdje su zapravo bile. Mislim da je jedna takva radionica ili tvornica bila i u Mursi. To sam otkrio kada je bilo iskopavanje, mislim 1988., na području donjogradske bolnice. Područje je bilo golemo, ne znam koliko stotina kvadratnih metara, pa je bilo vrlo teško. Ondje smo iskopali dosta nalaza. Neki su od njih baš proizvodi mursanske radionice. Ja sam to pokušao obraditi, ali... U Osijeku je održan jedan skup, simpozij HAD-a, pa sam imao predavanje o tim nalazima, ali nisam ih mogao obraditi kako valja, nisam mogao naći crtača koji bi znao to nacrtati. To je bio velik problem, nismo imali ni crtača ni fotografa.

Bio sam zagovornik osnivanja vlastite radionice te zapošljavanja profesionalnog crtača i fotografa.

J. D.: Evo, malo smo čuli i priče iz arheologije. Voljela bih da ste više pričali o sebi. Još ste ipak okupirani strukom, i to je dobro. Imate li namjeru i dalje surađivati s Muzejom?

M. B.: Da, kao i s *Glasnikom* Muzeja. Trenutačno radim na nalazima zlata u Slavoniji, nešto sam već objavio. Nije sve zlato dolazilo iz Dakije (odnosno Rumunjske), i u nas je bilo nekih nalazišta zlata. Našao sam podatke da je između Velike u Požeškoj kotlini do Orahovice bilo nalazišta zlata. Izvjesni Gutman na nekim je mjestima 1850. ispi-rao šljunak i našao negdje više, negdje manje zlata. Međutim, nitko se ozbiljno nije zainteresirao za to, iako je jedan američki arheolog, kad je čuo za ta nalazišta, predvidio na tom dijelu opsežna iskopavanja tvrdeći da su tu rudnici zlata. Prema njegovu mišljenju bilo bi to veće nalazište nego u Kaliforniji... Nisam uspio potaknuti ta istraživanja, ali sad pokušavam.

J. D.: Dobro, možda će ovo pročitati netko iz sljedeće generacije i motivirati će ga vaša priča. Hvala vam za razgovor i želim vam svako dobro.

M. B.: Hvala vama.

sl.5. Osječki muzealci ispred kužnog kopa na trgu u Tvrđi oko 1960. S lijeva: Mirko Bulat, Marija Malbaša, Ida Horvat, Milka Eklíč, Milenko Patković

BIOGRAFIJA MIRKA BULATA

Osnovnu školu i gimnaziju polazio je u Osijeku, arheologiju diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1955. godine. Od 1956. godine kustos je Arheološkog odjela u Muzeju Slavonije u Osijeku.

Istraživao je ostatke antičke Murse na području današnjeg Osijeka. Kao voditelj ili suradnik iskopavao je naselje iz brončanog i željeznog doba te rimski logor u Gradcu kod Batine Skele (1970., 1977.), ostatke iz rimskog Dalja (1966., 1974., 1977.), antičku kanalizaciju u Kopačevu (1977.), kasnoantičku nekropolu u Sladojvcima (1966.), naselje iz kasnog brončanog doba u Dalju (1979.) i dr.

Osobito je proučavao razdoblje prapovijesti i rimskog doba u Osijeku, Slavoniji i Baranji te ostatke rimskog limesa na području Slavonije i Baranje. (Al. S)

Za svoj rad nagrađen je Nagradom grada Zagreba i nagradom Hrvatskog muzejskog društva "Pavao Ritter Vitezović" 2004. godine.

Korišteni podaci:

Hrvatski biografski leksikon, 2 (Bj-C), Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb, 1989., str. 475.

BIBLIOGRAFIJA

A. Objavljeni radovi

1958.

- *Posjet muzeju u Pazinu*. Vijesti Društva muzejsko-konzervatorskih radnika NR Hrvatske, godina VII./1, Zagreb, 1958., str. 20-21.
- *Nalazi rimskih grobova pod zgradom buduće škole učenika u privredi*. Glas Slavonije, 3. prosinca 1958., str. 3.
- *Rimski zid u Donjem gradu*. Glas Slavonije, 11. kolovoza 1958., str. 3.
- *Najnoviji arheološki nalazi u Donjem gradu*. Glas Slavonije, 11. listopada 1958., str. 5.
- *Tragovi Dioklecijanovih legija. Najstariji tragovi slavenskog naseljavanja*. Glas Slavonije, 20. studenog 1958., str. 5.
- *Sjednica podružnice Osijek*, Vijesti Društva muzejsko-konzervatorskih radnika NR Hrvatske VII./4, Zagreb, 1958., str. 114-115.
- *Terra sigillata s pečatima u Muzeju Slavonije*. Osječki zbornik VI., 1958., str. 73-88. (s ilustracijama)
- *Obilasci arheološkog terena od 1. listopada do 1. studenoga 1958. i važnije arheološke prinove. Bilješke iz Dnevnika* (nastavak). Osječki zbornik VI, 1958., str. 310-313.
- *Pasus o Arheološkom odjelu u vodiču*. Vodič Muzeja Slavonije, Osijek, 1958./1959.
- *Rimska cesta kod Podravlja*. Glas Slavonije, 30. ožujka 1959., str. 3.
- *Kameni čekić iz Čekadinaca koji potječe iz kamenog doba*. Glas Slavonije, 20. svibnja 1959., str. 5.
- *Novi nalazi iz rimskog doba na Vukovarskoj*. Glas Slavonije, 18. svibnja 1959., str. 3.
- *Nalaz iz srednjeg vijeka u Erdutu (glineni pećnjaci)*. Glas Slavonije, 31. listopada 1959., str. 4.

1960.

- *Grobovi konjanika iz doba seobe naroda nađeni na donjogradskom pristaništu*. Glas Slavonije, 9. siječnja 1960., str. 4.
- *Godišnja skupština osječke podružnice Muzejskog društva*. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, god. IX./3., 1960.
- *Ostaci rimskih zgrada*. Glas Slavonije, 11. listopada 1960., str. 3.
- *Rimski grob u Osijeku*. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske IX./5, 1960., str. 15.
- *Spomenici Mitrinog kulta iz Osijeka*. Osječki zbornik VII., 1960., str. 5-12. (s ilustracijama)
- *Dva nova rimska natpisa u Muzeju Slavonije*. Osječki zbornik VII., 1960., str. 13-15.
- *Obilasci arheološkog terena od 1. studenoga 1958. do 31. prosinca 1960., i važnije arheološke prinove*. Osječki zbornik VII., str. 253-256.

1961.

- *Nove prinove (!) Arheološkog odjela Muzeja Slavonije*. Glas Slavonije, 13. siječnja 1961., str. 7.
- *Brončana vaza u obliku Pana iz Dalja*. Vjesnik, Zagreb, 30. siječnja 1961.
- *Na području Osijeka novi nalazi iz rimskog doba*, Glas Slavonije, 2. travnja 1961., str. 8.
- *Novi arheološki nalazi na području Muzeja Slavonije*, Glas Slavonije, 11. lipnja 1961., str. 6.
- *Nadgrobna ploča rimskom legionaru*, Glas Slavonije, 8. kolovoza 1961., str. 3.
- *Urne u Jugoslaviji. U Osijeku počeo sastanak prethistorijske sekcije Arheološkog društva Jugoslavije u Osijeku*. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, god. X/6, Zagreb, 1961., str. 207-208.
- *Peti Međunarodni kongres za istraživanje rimskog limesa, i godišnja skupština Prethistorijske sekcije Arheološkog društva Jugoslavije u Osijeku*. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske, god. X/6, Zagreb, 1961., str. 207-208.
- *Novi nalazi u Muzeju Slavonije*. Glas Slavonije, listopad 1961.

1962.

- *Korođvarska tvrđava. IPK - list IPK Osijek*, god. I., broj 18-19, Osijek, 26. kolovoza 1962., str. 5.
- *Novi epigrafski spomenik iz Osijek*. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske XI./3, str. 74.
- *Bakrene sjekire u Muzeju Slavonije*. Osječki zbornik VIII., str. 5-26.
- *Obilasci arheološkog terena od 1. siječnja do 31. prosinca. 1962. i važnije prinove*. Bilješke iz Dnevnika (nastavak). Osječki zbornik VIII., str. 364-368.

1963.

- *Iskopine u Dalju* (Pregled najstarije prošlosti Dalja u rubrici *Prije mnogo stoljeća*). Borba, Beograd, 3. ožujka 1963.

1964.

- *Rekognosciranje (rimskog) limesa između Batine i Iloka*. Arheološki pregled 6, Beograd, 1964., str. 63-64.

1965.

- *Batina Skela - kratka povijest*. Mala štampa, Osijek, 5. ožujka 1965., str. 13.
- *Rimske opeke i crijepovi s pečatima u Muzeju Slavonije*. Osječki zbornik IX.-X., 1965., str. 7-24.
- *Rekognosciranje arheološkog terena od 1. siječnja 1963. do 31. listopada 1965*. Osječki zbornik IX.-X., 1965., str. 293-294.
- *Antičko ropstvo u Slavoniji*. Revija, godina V/2, Osijek, 1965., str. 69-75.

1967.

- *Stanovnici Osijeka u antičko doba*. Slavonski godišnjak 1967., Osijek, str. 211-216.
- *Muzej Slavonije u Osijeku : Keramika od neolitika do novijeg doba*. Glas Slavonije, 1. ožujka 1967., str. 8.
- *Brončanodobni depo iz Kapelne kod Donjeg Miholjca*. Osječki zbornik XI., 1967., str. 9-22.
- (s D. Pinterović) *Novi rimski natpisi iz Osijeka*. Osječki zbornik XI., 1967., str. 87-100.
- *Rekognosciranje arheološkog terena od 1. studenoga 1965. do 1. studenoga 1967. godine*. Osječki zbornik XI., 1967., str. 357-359.

1968.

- *Razvoj Osijeka* (Feljton u povodu proslave 90. godišnjice Muzeja Slavonije). Glas Slavonije 13., 14., 16., 17. i 18. travnja 1968.
- *Novi rimski nalazi u Donjem gradu*. Glas Slavonije, 18. travnja 1968., str. 5.
- *Svjedok etničkih nemira (Nalaz halštatskog žarnog groba u Batini)*. Glas Slavonije, 29. lipnja 1968., str. 7.
- *Osijek (Mursa) - sondažni radovi u 1968. godini*. Arheološki pregled 10, Beograd, 1968., str. 127-128.
- *Neki nalazi ranoga srednjeg vijeka iz Osijeka*. Starohrvatska prosvjeta, III. serija, sv. 10, Zagreb, 1968., str. 11-21.

1969.

- *Topografska istraživanja limesa u Slavoniji i Baranji*. Osječki zbornik XII., 1969., str. 39-52. (Nalazišta i nalazi po tri zone Limesa u Slavoniji).

□ *Tekst o antičkoj bronci*. Katalog Muzeja Slavonije Osijek *Antička bronca u Jugoslaviji*, Beograd, 1969.

1970.

- *Svetište vrhovnog božanstva*. Glas Slavonije, 2. travnja 1970., str. 3.
- *Najnovija istraživanja u Batini Skeli*. Glasnik slavonskih muzeja 14, Vukovar, studeni 1970., str. 17-18.
- *Pronađen sarkofag star 1600 godina*. Glas Slavonije, prosinac 1970., str. 2.
- *Metalno doba u Slavoniji*. Zbornik radova Prvoga znanstvenog sabora Slavonije i Baranje, Osijek, 1970., str. 61-78.
- *Gradac-Batina Skela - naselje od srednjebrončanoga do željeznog doba, i rimski logor*. Arheološki pregled 12., Beograd, 1970., str. 42-43.
- *Mursa, Donji grad Osijeka - rimski grad*. Arheološki pregled 12., Beograd. 1970., str. 122-124.
- *Proslava 150. godišnjice Arheološkog muzeja u Splitu*. Glasnik slavonskih muzeja 14, studeni 1970., str. 32-34.

1971.

- *Iskopani žrtvenici stari 1800 godina*. Glas Slavonije, 22. lipnja 1971., str. 4.
- (s K. Minichreiter) *Novi rimski lokaliteti u Baranji*. Glas Slavonije, 1971., str. 5.
- (s K. Minichreiter) *Obilazak rimskih šančeva u Baranji*. Glasnik slavonskih muzeja 16, rujan 1971., str. 21-23.
- *Novi arheološki nalazi na području Osijeka*. Glasnik slavonskih muzeja 17, studeni 1971., str. 22-24.
- *Nalaz slikane starčevačke keramike u Našicama*. Glasnik slavonskih muzeja 17, studeni 1971., str. 20-22.
- *Zaštitni arheološki radovi na terenu Murse u 1971. godini - antički i praistorijski nalazi*. Arheološki pregled 13. Beograd, 1971., str. 76-81.
- *Rimski antefiksi u Muzeju Slavonije*, Osječki zbornik XIII., 1971., str. 79-100.
- *Novi rimski natpisi iz Osijeka i okolice*. Osječki zbornik XIII., 1971., str. 101-116.

1972.

- *Ponovno otkriveni ostaci rimskog mosta kod Osijeka*. Glas Slavonije, 15. listopada 1972.
- *Najnoviji nalazi u Muzeju Slavonije (!)*. Glasnik slavonskih muzeja 19, listopad 1972., str. 18-21.
- *Rezultati novijih arheoloških istraživanja na području istočne Slavonije i Baranje*. Obavijesti HAD, godina IV., broj 2, Zagreb, srpanj 1972., str. 19-23.
- *Znanstveni kolokvij Hrvatskoga arheološkog društva u Osijeku*. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske XII./3, Zagreb, 1972., str. 68-69.
- *Novi antički i srednjovjekovni nalazi u Muzeju Slavonije (!)*. Glasnik slavonskih muzeja 20, prosinac 1972., str. 6-8.
- *Bogatstvo rasuto po Europi*. Glas Slavonije, 28. listopada 1972., str. 5. i 4. studenoga, str. 6-7.
- *Privreda Murse*. Glas Slavonije, 28. studenoga 1972.
- *Rekognosciranja na području Osijeka i njegove šire okolice*. Arheološki pregled 14, Beograd, 1972., str. 158-161.

1973.

- *Izložba Brončano doba u Slavoniji u Muzeju Slavonije od 14. ožujka do 10. travnja 1973*. Glasnik slavonskih muzeja 21, travanj 1973., str. 22-23.
- *Izložba Brončano doba u Slavoniji u Muzeju Slavonije od 14. ožujka do 10. travnja 1973*. Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske XXII./2, Zagreb, 1973., str. 34-35.
- *Prije 2 000 godina grad usred močvare (!)*. Glas Slavonije, 16. lipnja 1973.
- *Srednjovjekovni skeletni grob u Višnjecvu*. Glas Slavonije, 19. lipnja 1973., str. 7.
- *Ara traži drugi dio (!)*. Glas Slavonije, 27. lipnja 1973.
- *Otkriven kompleks temelja kasnorimske zgrade*. Glas Slavonije, 29. kolovoza 1973., str. 9.
- *Prethistorijski žarni grob*. Glas Slavonije, 13. rujna 1973.
- *Novi antički nalazi u Daruvaru*. Glasnik slavonskih muzeja 22, rujan 1973., str. 24-26.
- *Dokazi stari 2.000 godina (!)*. Glas Slavonije, 7. studenoga 1973., str. 10.
- *Daljski „bakarni grad“*. Glas Slavonije, 6. listopada 1973., str. 6.
- *Novo eneolitsko nalazište kod Dalja*. Glasnik slavonskih muzeja 23, prosinac 1973., str. 34-35.
- *Nalaz ostataka rimske građevine u Osijeku*. Glasnik slavonskih muzeja 23, prosinac 1973., str. 30-32.
- (s K. Minichreiter) *Osijek Donji grad - zaštitna istraživanja*. Arheološki pregled 15., Beograd, str. 54-56.
- (s D. Sokač-Štimac) *Rimska nekropola na Treštanovskoj gradini*. Prvi rezultati arheoloških istraživanja. Požeški zbornik IV., Slavonska Požega, 1973., str. 115-140.

1974.

- *Zanimljiva gradina u Daljskoj planini*. Glas Slavonije, 30. siječnja 1974., str. 9.
- *Likovna baština Murse*. Glas Slavonije, 16. veljače 1974., str. 8.
- *I sitnice govore*. Glas Slavonije, 28. veljače 1974.
- *Starije željezno doba u Dalju*. Glas Slavonije, 6. ožujka 1974.
- *Tragovi rimske Murse*. Glas Slavonije, 16. srpnja 1974.
- *Vještina drevnih slavonskih metalurga*. Glas Slavonije, 7. rujna 1974., str. 9.

- *Novi nalazi u Erdutu*. Glas Slavonije, 18. rujna 1974., str. 9.
- *Jedna vaza - kulturno svjedočanstvo stare Murse*. Glas Slavonije, 29. listopada 1974., str. 9.
- *Zanimljiv nalaz iz Darde*. Glas Slavonije, 17. listopada 1974.
- *Rimski grob u Donjem gradu*. Glasnik slavonskih muzeja 25, listopad 1974., str. 25-26.
- *Nalaz rimskog kamena u Kopačevu*. Glasnik slavonskih muzeja 25, listopad 1974., str. 26-27.
- *Hermanov vinograd, Osijek - neolitsko naselje*. Arheološki pregled 16., Beograd, 1974., str. 31-32.
- *Mursa. Osijek - antičko naselje*. Arheološki pregled 16., Beograd, 1974., str. 83-84.
- *Dalj - antičko naselje*. Arheološki pregled 16., Beograd, 1974., str. 85-86.
- *Baranja od kamenog doba do dolaska Slavena (originalni naslov Najstarija prošlost Baranje)*. Glas Slavonije, 9. studenoga 1974., str. 12.
- *Kroz najstariju prošlost Đakova i Đakovštine*. Đakovački vezovi 1974., str. 4-6.

1975.

- *Brončano koplje iz Bakanke*. Glas Slavonije, 23. siječnja 1975., str. 10.
- *Nalaz rimskih grobova na području Ljevaonice*. Glas Slavonije, 29. siječnja 1975., str. 9.
- *Najstarije naselje na području Osijeka*. Glas Slavonije, 13. ožujka 1975., str. 10.
- *Učenici pomažu arheolozima (!)*. Glas Slavonije, 6. ožujka 1975., str. 10.
- *Sastanak stručnog aktiva povjesničara općine Osijek u Dalju*. Glasnik slavonskih muzeja 27, travanj 1975., str. 17-18.
- *Izveštaj o sondiranju u Dalju krajem prošle godine*. Glasnik slavonskih muzeja 27., travanj 1975. str. 20.
- *Novi halštatski nalazi iz Batine Skele*. Glasnik slavonskih muzeja, 27. travnja 1975., str. 20.
- *Nepoznati grobovi kod Elekrometalskoga školskog centra*. Glasnik slavonskih muzeja 27, travanj 1975., str. 21-22.
- *Bolnička kuhinja na rimskim porukama*. Glas Slavonije, 19. lipnja 1975., str. 10.
- *Kamena sjekira uz Luča*. Glas Slavonije, 2. srpnja 1975., str. 9.
- *Visoka kultura najstarijih Osječana*. Glas Slavonije, 14. kolovoza 1975., str. 10. (Neolitski nalazi u rovu uz novu trasu željezničke pruge za Đakovo)
- *Daljska planina*. Glasnik slavonskih muzeja, 28. listopada 1975., str. 17-22.
- *Ulomak kasnorimske votivne pločice*. Glasnik slavonskih muzeja 28, listopad 1975., str. 25-27.
- *O arheološkim nalazima prilikom zemljanih radova*. Glasnik slavonskih muzeja 28, listopad 1975., str. 27-28.
- *VIII. kongres Saveza muzejskih društava Jugoslavije*. Glasnik slavonskih muzeja 28, listopad 1975., str. 4-5., Pula.
- *Kasnobrončanodobni depo iz Poljanaca na Savi*. Osječki zbornik XIV-XV, 1973.-1975., str. 3-56.
- *Dvije rimske brončane svjetiljke iz Osijeka*. Osječki zbornik XIV-XV, 1973.-1975., str. 167-172.
- *Arheološke zbirke i arheološka istraživanja u Slavoniji*. Muzeologija 19, Zagreb, 1975., str. 42-68.

1976.

- *"Izgubljena karika povijesti" - nađena*, Glas Slavonije, 22. siječnja 1976., str. 10.
- *Brončanodobni nalazi*. Glas Slavonije, 1. ožujka 1976., str. 17.
- *Novi povijesni dokazi*. Glas Slavonije, 16. ožujka 1976., str. 15.
- *Ideje hrvatskog preporoda*. Glas Slavonije, 24. ožujka 1976., str. 14.
- *Rimska amfora iz Osijeka*. Glas Slavonije, 8. travnja 1976., str. 15.
- *Jupiter u Osijeku*. Glas Slavonije, 23. travnja 1976., str. 14.
- *Strossmayerov dar Osijeku*. Đakovački vezovi 1976., str. 9-10.
- *Restaurirana prethistorija*. Glas Slavonije, 13. svibnja 1976., str. 14.
- *Nalazi rimskih natpisa u Donjem gradu u Osijeku*. Glasnik slavonskih muzeja 31, 1976., str. 27-29. (O ranijim nalazima rimskih natpisa po mjestu nalaza).
- *Antičko staklo u Muzeju Slavonije*. Arheološki vestnik XXV, Ljubljana, 1976., str. 88-101.
- *Nalazi temelja oko Tvrde u Osijeku*. Glasnik slavonskih muzeja 31, 1976., str. 30-32.
- *Kasice iz Murse*. Glas Slavonije, 3. studenoga 1976., str. 9.
- *Neiscrпно nalazište*. Glas Slavonije, 6. prosinca 1976., str. 9.
- *Iz izveštaja tajnika Muzejskog društva Slavonije i Baranje za razdoblje od 25. lipnja 1974. do 5. studenoga 1976. godine*. Glasnik slavonskih muzeja 32, 1976., str. 6-9.

1977.

- *Najstariji spomen Franaka u Osijeku*. Glasnik slavonskih muzeja 33, 1977., str. 19-20.
- *Rimsko staklo iz Dalja*. Glasnik slavonskih muzeja 34, 1977., str. 22.
- *Nalaz rimskih grobova južno od Donjega grada*. Glasnik slavonskih muzeja 34, 1977., str. 24-25.
- *Kasnobrončanodobni grob u Dalju*. Glas Slavonije, 23. lipnja 1977., str. 10. (Nalaz groba od opeka sa staklenim bocama na ciglani u Dalju)
- *Rimski sarkofag na gradilištu „Saponije“*. Glas Slavonije, 10. rujna 1977.
- *Stanje istraživanja antičkih naselja u Slavoniji*. Materijali 13, Beograd., 1977., str. 63-87.

- *Nalazi s donjogradskog Pristaništa u Osijeku.* Osječki zbornik 16, 1977., str. 79-90.
- *Odakle potječu ratnici koji su uništili mikensku civilizaciju.* Đakovački vezovi 1977.
- *Kopačevo - nalaz rimskih kanalizacionih uređaja.* Arheološki pregled 19, Beograd, 1977., str. 85-86.
- *Ciglane u Dalju - rimski grob od opeka.* Arheološki pregled 19, Beograd, 1977., str. 92-94.
- *Proslava 100. godišnjice Muzeja Slavonije u Osijeku.* Glasnik slavonskih muzeja 35, 1977., str. 2-4.

1978.

- *Terenska istraživanja Arheološkog odjela Muzeja Slavonije u toku 1978. godine*
I. Rekognosciranje terena: 1) Aljmaš, njiva Stane Lipert*; 2) Šodolovci i Koprivna; 3) Tenje-Trhovo; 4) Dalj-Bogaljevci
II. Zaštitna iskopavanja na području Osijeka - rimske Murse (rimski grobovi u Opatijskoj ulici, grobovi iz 18. st. na terenu OLT-a i rimski grobovi u iskopu za trafostanicu u Ulici Matije Gupca)
III. zaštitno iskopavanje na terenu Daljske planine (iskopavanje na zemljištu M. Vesića iz Dalja na Kraljevcu u Daljskoj planini s latenskim i halštatskim nalazima). Arheološki pregled 20, Beograd, 1978., str. 174-179.
- *Nalaz iz kasnog brončanog doba.* Glas Slavonije, 18. travnja 1978., str. 9.
- *Novi portreti Mursijanaca.* Glas Slavonije, 5. lipnja 1978., str. 33-36.
- *Noviji arheološki nalazi Muzeja Slavonije.* Glasnik slavonskih muzeja 37, 1978., str. 35-38.

1979.

- *Obrada osječkih rimskih glinenih lampica i figurica s kazališnim maskama.* Antički teatar na tlu Jugoslavije, Novi Sad, 1979.
- *Novi neolitski nalazi s područja Osijeka.* Glasnik slavonskih muzeja 38, 1979., str. 40-42.
- *Novi nalazi s područja Osijeka i okolice.* Glasnik slavonskih muzeja 39, 1979., str. 16-18.
- *Kratak pregled najstarije prošlosti Slavonije.* Bilten 15/16, Bačka Palanka, 1979., str. 1-16.
- *Značajno arheološko nalazište kod Sarvaša.* Slavonski narodni kalendar Čič Grge Grgina, 1979., str. 127-131.
(Nalazi od prethistorije do ranoga srednjeg vijeka s iskopavanja R. R. Schmidta na Vlastelinskome brijegu (Gradcu) kod Sarvaša 1942.-1943. godine).
- *Prikaz djela Danice Pinterović Mursa i njeno područje u antičko doba, Centar za znanstveni rad JAZU Osijek,* Osijek, 1979. Revija broj 3, Osijek, 1979., str. 97-108.
- *Pregled najstarije prošlosti osječkog područja.* Povijesno društvo Osijek, Zbornik predavanja, Osijek, 1979., str. 2-25.
- *Novi podaci o antičkim Cibalama.* Godišnjak 8, Vinkovci, 1979., str. 263-267.
- *Izveštaj o arheološkom iskopavanju u Dalju.* Glasnik slavonskih muzeja 40, 1979., str. 41-44.
- *Nalazi kod uređenja Partizanskog trga u Osijeku.* Glasnik slavonskih muzeja 40, 1979., str. 47-50.
- *Arheološke kulture na području Bijele Hrvatske do odseljenja Hrvata na jug.* Đakovački vezovi 1979., str. 16-18.
- *Materijalne osnove prethistorijskih kultura Slavonije. Kulturni, ekonomski, etnički i društveni odnosi u Slavoniji u prethistorijsko doba.* Osječki zbornik XVII, 1979., str. 19-34.

1980.

- *Novi nalazi brončanodobnih antropomorfnih figurina u Slavoniji.* Đakovački vezovi 1980., str. 44-47.
- *Nalaz ostataka kasnoantičke zgrade kod Josipovca.* Glasnik slavonskih muzeja 41, 1980.
- *Drevni čamac u Karašici.* Glasu Slavonije, 5. srpnja 1980., str. 11.
- *Osijek u prethistoriji (koreferat).* JAZU, Centar za znanstveni rad Osijek, znanstveni skup Osijek kao polarizacijsko žarište, Sažeci referata i koreferata, Osijek, 10.-12. travnja 1980., str. 20-22.
- *Novi neolitski nalazi iz Osijeka.* Glas Slavonije, 4. listopada 1980., str. 7. (Neolitski nalazi iz kolektora preko Hermanova vinograda)
- *Izložba iz kulturnog naslijeđa Slavonije u Baranje u Muzeju Slavonije u Osijeku.* Glas Slavonije, 1980.
- *Novo nalazište kod Klise.* Glas Slavonije, 2. prosinca 1980., str. 7.

1981.

- *Novi nalazi iz Čepina.* Glas Slavonije, 5. veljače 1981., str. 9.
- *Keltski nalazi na osječkoj ciglani.* Opeka, informativni list radnika RO Opeka, god. III., Osijek, 1981.
- *Najstariji pisani dokumenti. Otvoren lapidarij Muzeja Slavonije.* Glas Slavonije, 26. ožujka 1981.
- *Antička utvrda kod Zmajevca.* Glas Slavonije, 7. svibnja 1981., str. 10.
- *Rimsko brončano ogledalo iz Osijeka.* Glasnik slavonskih muzeja 42, svibanj 1981., str. 17-19.
- *Posebne vrste rimskih opeka iz Slavonije.* Opeka, informativni list radnika RO Opeka, god. III., br. 12, Osijek, lipanj 1981., str. 6.
- *Gravirana kamena sjekira iz Dalja.* Đakovački vezovi 1981., str. 49-50.
- *Antički nalazi iz Batine.* Glas Slavonije, 30. srpnja 1981., str. 9.
- *Poseban rimski žrtvenik.* Glasnik slavonskih muzeja 43, 1981., str. 23-25.
- *Arheološki nalazi iz Dalja.* Glasnik slavonskih muzeja 43, 1981., str. 25-27.
- *Ostaci antičke Murse na Vukovarskoj cesti u Osijeku.* Glasnik slavonskih muzeja 43, 1981., str. 25-27.

- *Rekognosciranja Arheološkog odjela Muzeja Slavonije*. Arheološki pregled 22, 1981., str. 181-187.
- *Osijek u prethistoriji - u Osijek kao polarizacijsko žarište*, JAZU Centar za znanstveni rad Osijek, Osijek, 1981., str. 87-92.

1982.

- *Metropola iz kamenog doba*. Glas Slavonije, 15. siječnja 1982., str. 8.
- *O rimskim nalazima na Trgu Vladimira Nazora i okolnom području u Donjem gradu*. Stambeno-komunalni glasnik, Osijek, god. VIII., br. 63, travanj 1982., str. 14.
- *O razvoju postava Arheološkog odjela Muzeja Slavonije u Osijeku*. Glasnik slavonskih muzeja 45, 1982., str. 37-39.
- *Otvoreni privremeni postavi Muzeja*. Glas Slavonije, 16. travnja 1982., str. 8.
- *Prvi magistar arheologije u Slavoniji*. (=Kirin). Glasnik slavonskih muzeja 46, 1982., str. 26-32.
- *Otvorenje privremenih postava Muzeja Slavonije u Osijeku*. Glasnik slavonskih muzeja 46, 1982., str. 32-35.
- *Obrada tla u prošlosti u Slavoniji i Baranji* - 9. konferencija ISTRO-a, Osijek, od 21. do 25. travnja 1982., str. 17-18.
- *Antička poljoprivreda u Slavoniji*. Đakovački vezovi 1982., str. 58-59.
- *Plemeniti metali i poludrago kamenje iz zbirke Muzeja Slavonije*, Osijek, 1982., str. 5-8. i 14-15.
- *U povodu izložbe Plemeniti metali i poludrago kamenje iz zbirke Muzeja Slavonije*, Muzej Slavonije, Osijek, srpanj - rujna 1982. Glasnik slavonskih muzeja, god. XVIII./XIX., br. 47, 1983., str. 46-50.

1983.

- (sa Z. Bojčićem) *Važnija rekognosciranja Arheološkog odjela Muzeja Slavonije u Osijeku na području Osijeka i susjednih općina u 1981. godini*. Razdoblje antike. Glasnik slavonskih muzeja, god. XVIII., br. 47, 1983., str. 1-5.
- *Izuzetna ostvarenja jedne civilizacije*, Glas Slavonije, 16. travnja 1983., str. 11.
- *Rimsko oružje u Slavoniji*. Katalog izložbe u Muzeju Slavonije Osijek *Oružje u prošlosti*, 1983.
- *Rimsko oružje u Slavoniji*. Đakovački vezovi 1983., str. 43-44. (duža verzija)
- *Umjetnine slavonskih muzeja i galerija*, u katalogu izložbe Galerije likovne umjetnosti Osijek, svibanj 1983. str. 33.
- *Dio rimske ceste Poetovio - Mursa u Podravini po rukopisu ing. R. Franjetića Kako je mogao izgledati rimski limes na Dravi*, Podravski zbornik, Koprivnica, 1983., str. 263-270.
- *Rimski brod u Dravi*. Glas Slavonije, 9. srpnja 1983., str. 11.
- *Ponovno otkriće rimske ceste*. Gs. 15. srpnja 1983., str. 7.
- *Još niz novih arheoloških nalaza iz stare Murse*. Stambeno-komunalni vjesnik, Osijek, god. VIII, br. 79-80., rujna-listopad 1983., str. 12-13.
- *Nalaz rimskog žrtvenika na raskršću stare i nove Tenjske ceste*. Glasnik slavonskih muzeja, god. XVIII., br. 47, 1983., str. 5-6.

1984.

- *Profesor Emil Spajić - In memoriam (Trpinja, 28. prosinca 1915. - Osijek, 18. prosinca 1983.)*. Glasnik slavonskih muzeja, god. XVIII/XIX, br. 48/49, 1984., str. 75-78.
- *In memoriam. U povodu smrti prof. Emila Spajića (Trpinja, 28. prosinca 1915. - Osijek, 18. prosinca 1983.)*. Obavijesti HAD-a
- *Antičko zidno slikarstvo u Slavoniji*. Zbornik radova Četvrtoga znanstvenog sabora Slavonije i Baranje (1984.), sv. I., str. 138-148.
- *Neki noviji antički nalazi iz Slavonije i Baranje*. Arheološka istraživanja u istočnoj Slavoniji i Baranji. Znanstveni skup, Vukovar, 8.-9. listopada 1981.
- *Terenski radovi Arheološkog odjela Muzeja Slavonije u oblasti antike u toku 1983. godine* (s jednom kartom i sl. 2-8 u tekstu). Znanstveni skup, Vukovar, 8.-9. listopada 1981., izdanja HAD, sv. 9., Zagreb, 1984., str. 117-128.

1985.

- (s Jasnom Šimić) *Osijek u prethistoriji i antici*, tekst za istoimenu izložbu održanu u Muzeju Slavonije 1985. i Arheološkome muzeju u Zagrebu 1986.
- (sa Z. Bojčićem) *Mursa, Donji grad Osijeka - rimska kolonija* (i tb. XLIII-XLV). Arheološki pregled 24, 1985., str. 87-100.

1986.

- *Donacije Muzeju Slavonije 1877.-1986*. Katalog izložbe, Muzej Slavonije, Osijek, svibanj-rujan 1986., str. 3-18.

1987.

- *Nalazi terra sigillate na donjogradskom pristaništu U Osijeku 1961. godine* (i sl. 1-12). Osječki zbornik XVIII-XIX, 1987., str. 37-64.
- *Sakralni život u Mursi. Osijek - Katolička crkva jučer - danas - sutra*, Đakovo, 1987., str. 15-20.

1988.

- *U povodu proslave 110. godišnjice rada Muzeja Slavonije u Osijeku*. Glasnik slavonskih muzeja, god. XXII/XXIII, 1987./1988., br. 54-55, str. 20-21.

- *Vađenje stupova rimskog mosta u Dravi kod Osijeka 1985.* Glasnik slavonskih muzeja, god. XXII/XXIII, 1987./1988., br. 54-55, str. 51-54.
- *Zlato u Slavoniji.* Đakovački vezovi, 1988., str. 28.
- *Čepin od rimskoga do kraja turskog doba. 200 godina školstva u Čepinu, 1787-1987.* Osijek, 1988., str. 14-18.

1989.

- *Novi rimski natpisi iz Osijeka.* Osječki zbornik XX, 1989., str. 31-44 i T. I-VII, str. 45-51.
- *Rimski zlatni nakit u Muzeju Slavonije.* Osječki zbornik XX, 1989., str. 279-291.
- *In memoriam: Danica Pinterović (1987.-1995.).* Osječki zbornik XX, 1989., str. 347-348.
- *Novi podaci za baziliku mučenika u Mursi.* Zbornik na trudovi 7, Ohrid, 1989., str. 195-199.
- *Mursa, Osijek u rimsko doba.* Katalog izložbe. Muzej Slavonije, Osijek, 1989., str. 5-65.
- *O antičkom nazivu Đakova.* Đakovački vezovi 1989., str. 24.

1990.

- *Valpovačko područje u rimsko doba i za seobe naroda.* Društvo prijatelja starina Valpovo, Odjeci prošlosti br. VII, Osijek - Valpovo, 1990., str. 3-11.
- *Neuerre Untersuscungen des antiken Mursas.* La Venetia nell' area Padano-Danubiana - Le vie di comunicazione, Padova, CEDAM 1990., str. 419-431.
- *Zanimljivi dvostruki natpis iz Osijeka.* Šašlov zbornik - Arheološki vestnik 41, 1990. str. 617-622.
- *O prethistorijskim Panonima.* Đakovački vezovi 1990., str. 29-30.

1991.

- *Gdje su se stacionirale breučke kohorte?* Đakovački vezovi 1967-1991., str. 67
- Predgovor knjizi Stjepana Sršana, prijevod knjige Matije P. Katančiča *Komentar Panonije Gaja Plinija Starijeg* (napomene uz prijevod, komentar Matije Petra Katančiča na Panoniju Gaja Plinija Sekunda). Društvo prijatelja starina, Odjeci prošlosti br. IX, Osijek, 1991., str. 5-10.

1993.

- *Antička naselja u Slavoniji.* Izdanja HAD, sv. 16, Zagreb, str. 173-180.

1994.

- *Još o mjestu nalaza ulomaka starokršćanskih natpisa u Arheološkome muzeju u Zagrebu, navodno iz Daruvara.* Đakovački vezovi 1994., str. 35-37.
- *Rimska Mursa, u: Ive Mažuran, Srednjovjekovni i turski Osijek.* Osijek, 1994., str. 27-37. (napisano za Centar JAZU 1986. te skraćeno za ovaj prilog)

1995.

- *Novi votivni reljefi Dionisa iz Dalja i Osijeka.* Osječki zbornik 21, 1991., str. 37-49.

1997.

- *Spomenici kulta Kabira iz Osijeka.* Osječki zbornik 22/23, 1997., str. 21-30 (31)
- *1645 godina od bitke kod Murse.* Glasnik slavonskih muzeja, br. 1, 1977., str. 55-79.
- *Povodom 135. obljetnice rođenja kustosa osječkog muzeja prof. Vjekoslava Celestina (1862.-1936.).* Glasnik slavonskih muzeja, br. 1, Županja, 1997., str. 93-94.

1998.

- *Neobjavljeni rad prof. Vjekoslava Celestina o prstenju kod Rimljana.* Glasnik slavonskih muzeja, glasilo muzejske udruge istočne Hrvatske. br. 2(57), God. XXV., 1998., Županja, str. 66-68.
- *Salonitanski biskup Hesychius kao izvor za početke kršćanstva u Mursi.* Radovi XIII. kongresa za starokršćansku arheologiju III, Città del Vaticano - Split, str. 149-157.

1999.

- 239. *Dr. sc. Franjo Buntak - kustos Gradskog muzeja u Osijeku.* Zbornik radova Osnivači i prvi kustosi muzeja u Hrvatskoj, stručni skup u Osijeku, 11.-12. prosinca 1997., Osijek, 1999., str. 73-79.

2001.

- *Neobjavljeni rukopis ing. Radoslava Franjetića Keltske ljevaonice i topionice željeza kod Osijeka.* Osječki zbornik 24/25, str. 43-60.
- *Novi rimski vojnički natpis iz Novog naselja kod Pakraca.* Osječki zbornik 24/25, 2001., str. 61-66.

2002.

- *Tragovi antičkog vinogradarstva i vinarstva u Slavoniji.* Osječki zbornik 26, 2002., str. 45-54
- *Rimska glinena figurica pijetla s košaricama iz Osijeka.* Glasnik slavonskih muzeja, godina XXXVI., str. 74-76.
- *Nalazi terra sigillate iz Osijeka.* Glasnik slavonskih muzeja, godina XXXVI., str. 77-80.